

TARIMSAL YARDIMLAR

Amaçları

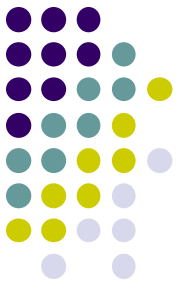
- Açlıkla savaşım
  - Tarımsal kalkınma
  - Tarım ürünleri ticaretinin geliştirilmesi
- Gölgede kalan diğeri amaçlar

İktisatçı I.W.Simith

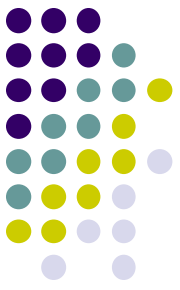
- “Tarlalar ne kadar mekanize edilirse o kadar yüksek oranda ve 3. dünya ülkelerinden bile ucuza ürün elde edilir.Ucuz gıda 3. dünya ülkelerine verildiğinde yada satıldığında onların yerel tarım ekonomileri yıkıma uğrayacaktır. Eğer fakir ve işsiz 3. dünya ülkeleri kendi topraklarına sahip çıkıp endüstriyel araçlara erişebilirlerse, ucuz ithalattan korunurlarsa, yüksek kalorili ve proteinli ürünler ekebilir ve kendilerine yetebilirler. Topraklarını ekmelerinin ve bu şekilde işsizlere iş vermenin maliyeti neredeyse sıfırdır”

TARIMSAL YARDIMLAR

- **Besin yardımlar**
- **Ticari yardımlar**
- **Sermaye yardımları** (özel yabancı sermaye akışından dış borçlara, hibe ve bağışlar şeklinde olabilir)
- **Girdi yardımları** (Ülkelerin ihtiyaçları olan girdilerin temini ile ülkelerin gelişmesine katkı sağlanır)
- **Teknik yardımlar** (Genelde sermaye yardımlarıyla beraber,bazen de anlaşmalar çerçevesinde parasal yardımın dışındaki yardımlardır. Daha çok proje çerçevesinde uzmanların GOÜ' gönderilmesi veya GOÜ öğrenci, çalışanlarının gelişmiş ülkelerde eğitilmesi şekl.

İKİ TARAFLI BESİN YARDIMLARI

- 1812 ABD Venezuela depremzedelere
- I.Dünya Savaşı sonrasında Almanya'ya
- 1950 li yıllar ABD'de üretim fazlalığı
- 1954 “Barış için Besin” Public Law 480

Uzun dönem ve düşük faizle ürün satışı

Amerikan sanayinin ihtiyacı olan hammadde ile takas

Bağış şeklinde acil gıda yardımı

- ABD ürün fazlalarını eritecek
- Besin yardımı yapılan ülkelerde tüketim alışkanlıkları değiştirilecek

- PL480, sadece açlıkla mücadele gibi insani bir amaç taşımamış, askeri yardımla beraber yürütülmüş ve dünya barışını sağlamada silah olarak kullanılmıştır.
- ABD'nin ürün fazlalığı sorununa çözüm ve alıcı ülkede tüketici alışkanlıklarını değiştirmek
- ABD'den yardım alan ülkeler sonra ABD'nin pazarı olmuştur.
- 1955 den beri 35 milyar \$ lık tarım ürünü PL480 kapsamında verilmiş ve bunun yarısı buğday ve un
- 1950 sonunda ABD ihracatınının 1/3 ünü PL 480 oluştururken günümüzde bu oran %5'e düşmüştür.
- 1960 larda 15 milyon ton buğğday ve ürünleri bu program altında verilirken günümüzde 4 milyon ton civarında

- ABD Dış İşleri Bakanı H. Kissinger “Petrolü....)
- Aynı şekilde “Gıda bir silahtır ve bizim müzakere çantamızdaki araçlardan birisidir”
- “tarım , tarım bakanlığının eline bırakılamayacak kadar önemlidir”
- Gıda yardımlarına Dış İşleri Bakanı olarak Kissinger karar veriyordu.

İKİ TARAFLI BESİN YARDIMLARI

- 1950 İngiliz Milletler Topluluğu ülkelerinin bakanları Güney ve Güneydoğu Asya ülkelerinin kalkınmasına yönelik besin yardımı için işbirliği geliştirmişlerdir
- ABD'den sonra Kanada ve Avustralya en çok besin yardımı yapan ülkeler olmuştur

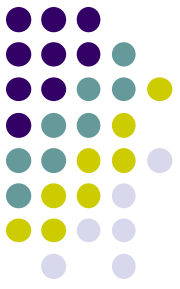
ÇOK TARAFLI BESİN YARDIMLARI

- II.Dünya Savaşı sonrasında ABD ve İngiltere açlık ve yetersiz beslenme ile mücadele başlatmışlar
- 1942 Birleşik Besin Bordu (CIF) kurulur
- 1943 BM Tarım ve Gıda Konf. toplanır
- BM Yardım ve Rehabilitasyon Ajansı (savaş kurbanlarına yardım önlemlerinin planlama ve koordinasyonunu üstlenir)
- 1945 FAO kurulur
- 1961 WFP BM daimi bir organı olur

ÇOK TARAFLI BESİN YARDIMLARI

- 1962 Kennedy ticaretin geliştirilmesi – çok taraflı, eşitlikçi dünya çapında gümrük indirimi
- GATT görüşmeleri çok taraflı olur
- Uluslararası Hububat Antlaşması
- 1968 Besin yardımı Konvansiyonu

BESİN YARDIMLARININ ŞEKİLLERİ

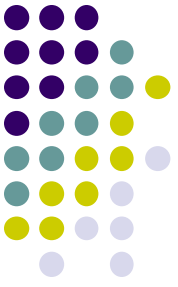
- **Acil Durumlarda** (Doğal afetler, sel, kuraklık, deprem, büyük çapta göç gibi durumlarda ortaya çıkan açlık durumunda verilir ve karşılıksızdır)
- **Süreklilik kazanmış açlık sorunlarında** (Süreklilik gösteren açlık durumunda yapılan ve “açlıkla savaş” olarak adlandırılan yardımlardır. Aciliyet oranına göre para talep edilmez ve genelde GÜ’ün ürün fazlaları aktarılır)
- **Kalkınma Yardımları** (Yardımlar hibe değildir , yardımın bedeli alıcı ülkenin kendi parası ile bir fonda toplanır ve ekonomik ve sosyal kalkınmalarında kullanılır. Dünya fiyatları bu yardımlardan etkilenmez ve alıcı ülkede sorumluluk alır)

BESİN YARDIMININ ETKİLERİ

- Yardımı yapan ülkeye
- Yardımı alan ülkeye
- Üçüncü ülkelere

YARDIMI YAPAN ÜLKEYE

- Ürün fazlalıklarının azaltılması
- Depolama masraflarının azalması
- Ticari olanaklarda azalma

YARDIMI ALAN ÜLKEYE

- Fiyatlar düşer ve üreticiyi üretimden caydırabilir
- Ucuz gıda temini sonucunda ülke kaynakları tarım dışına kayar ve ithal besine bağımlılık
- Bazen daha ucuz sağlanabilecek gıdalar daha pahalı olabilir ve alıcı ve 3. ülkeyi etkiler
- Ülkenin depolama kapasitesi yetersiz olduğundan depolama kayıpları artar
- Altyapı ve ulaşımın sınırlı olması nedeniyle yardım şehir merkezlerinde kalır ve göç artar
- Tüketim alışkanlıkları değiştirilerek üretemeyecekleri gıdaların tüketicisi olurlar- üretici tüketici olur
- Psikolojik nedenlerle rağbet görmeyebilir ve israf olur

YARDIMI ALAN ÜLKEYE

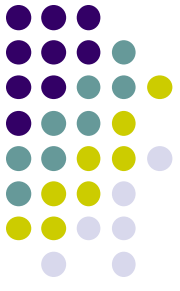
- Besin almak için kullanacağı sermayeyi başka malların alımına ve kalkınma için kullan.
- Besin yardımı daha ucuz gıda tüketimini sağl.
- Daha uygun gelir dağılımına hizmet eder

ÜÇÜNCÜ ÜLKELERE

- Besin yardımları dünya ticaretini daraltacaktır bu da ihracatçı ülkeleri etkileyecektir
- Besin yardımı ile bu ürünlerin ticareti azalırken elde kalan para ile başka ürünler alınacak (diğer ürün ihracatçı ülkelerinin ihracatı artacaktır)
- Besin yardımları ile yeni bir fiyat dengesi oluşacaktır (*Sovyetler ve ABD arasında tahıl-petrol takası çerçevesinde Sovyetler her yıl 30 milyon ton işlenmemiş tahıl almayı kabul etti. Bu öyle büyük bir miktardı ki dünya tahıl rezervleri azaldı ve fiyatlar birkaç ay içerisinde %70 arttı. Buğdayın tonu 65\$ dan 110 \$ a çıktı*)

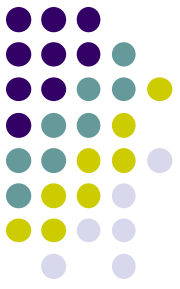
TİCARİ YARDIMLAR

- GÜ tarafından GOÜ verilen ticari kolaylıklardır
- GATT kurallarından farklı ve karşılıksızdır
- Dünya ticaretindeki gelişmelerden AGÜ daha az yararlanmakta
- GATT ve ticaretin serbestleşmesi GÜ lehine olm.
- GÜ çok sayıda ürünle piyasalara açılırken GOÜ bir kaç ana mal ile piyasalara girmektedirler
- Ana mal fiyatlarındaki artış GÜ sattıkları malların fiyat artışlarının çok gerisinde kalmaktadır.
- Dış ticaret hadleri AGÜ aleyhe dönmekte
- 1950-1962 temel mallar ihraç fiyatı %7 düşerken sanayi ürünleri fiyatı %25 artmıştır

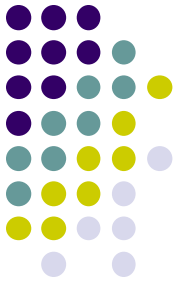

TİCARİ YARDIMLAR

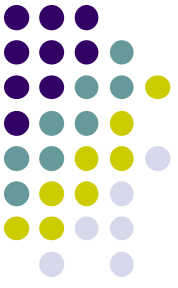
- AGÜ ticari sorunları için BM çatısı altında UNCTAD 23Mart-16Haziran 1964 ilk toplantı
- Daha çok GÜ ihtiyaçlarına cevap veren BM diğer organlarından UNCTAD'ın farkı AGÜ kalkınma sorunlarına odaklanmasıdır
- Kalkınmanın yolu ticaretten geçtiğine göre Öncelikle AGÜ ticari yardımlar yapılması önem kazanır
- UNCTAD ile kuzey-güney diyalogu başlamıştır
- Toplantılar sonrasında GÜ AGÜbazı ticari ödünler verm.
- I.UNCTAD (1964) GOÜ sanayi ürünleri için GV bağışıklığı ve indirimi fikri tartışılır bu II.UNCTAD (1968) gerçekleştirilir ve 1970 de GPS oluşturulur

Genelleştirilmiş Preferanslar Sistemi

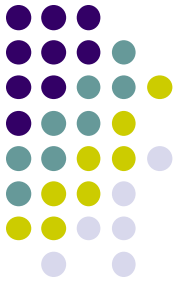
- GÜ'in AGÜ gümrüksüz veya indirilmiş gümrükle sanayi ürünü ihracat olanağı verilmesi
- 27 GÜ GPS kapsamında ödün vermekte
- Ürün AGÜ çıkışlı ve katma değerinin %35'i AGÜ üret
- *İthalatçı ülke, ithalatının yarısından fazlasını Aynı AGÜ'den yapıyorsa ithalatını GPS dışına çıkarabilir.*

Genelleştirilmiş Preferanslar Sistemi

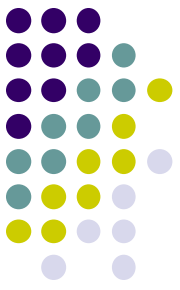
- Sistem kota dahilinde işlemektedir
- Sisteme bazı tarım ürünleri de dahil olabilmekte
- Ödün karşılıksız
  - buda vazgeçme hakkını getirir

ULUSLAR ARASI MAL ANLAŐMALARARI

- Temel maddeler konusunda yapılır
- Bitkisel ve hayvansal ürünler, deniz ve orman ürünleri, maden ve mineraller (Sanayi hammaddesi)
- Dünya ticaretine konu 60 temel madde var

Mal Anlaşmalarının Amaçları

- Dünya piyasalarında fiyatın denge kazanması
- Fiyat yükselmesi ile
- Üretici gelirlerinde, ihracatçı ülke gelirlerinde ve vergi gelirlerinde artış (bu hedeflere erişmek için)
- Üretici ve tüketici ülkelerce asgari ve azami fiyatlar belir
- Fiyat asgari ve azami fiyat dışına çıkarsa kota dahilinde üretim ve tüketime müdahale edilir
- Piyasayı düzenleyici mal alış- satışında uluslar arası tampon stoklardan faydalanılır. Bunun için de bir fon lazım ve mal depolanabilir olmalı

Ticari Yardımların Finansmanı

- *Ana maddeler ortak fon anlaşması* amaçları:
(1980 UNCTAD bünyesinde devreye konmuştur)
  - Tanzim stoklarının oluşturulması
  - Stoklama tesislerinin iyileştirilmesi
  - GOÜ pazarlama olanaklarının geliştirilmesi, ürün çeşitlendirilmesi
  - Verimlilik artışı için gerekli girdi temini
  - Uluslar arası taşıma, pazarlama, dağıtım yöntemlerinin geliştir.
- *Tampon stok finansman kolaylığı* IMF çerçevesinde dış ticaretten kaynaklanan parasal sorunların çözümü ve ticaretin kolaylaştırılması için 1963 de kuruldu

Ticari Yardımların Finansmanı

- *Telafi edici finansman kolaylığı (IMF ülkessi)*
- Dış ödemeler açısından sorunları varsa
- İhracat gelirleri geçici olarak kendi denetimi dışında düşüyorsa
- Ödemeler dengesi sorunlarının çözümü için ülke IMF ile çalışmayı kabul ederse bu fondan faydalanabilir
- Genelde konjüktürel nedenlerle dışsatımın gerilemesi ve doğal afetler nedeniyle dışsatım ürünlerinin zarar görmesi halinde IMF'deki kotalarının %83' ü kadar bu fondan yararlanır
- *Stabex* AB'nin AKP ülkelerine verdiği ticari ödünleri Lome Sözleşmesi düzenler. Stabex ihraç gelirleri belirli bir limitin altına düşen AKP ülkesine düşen miktara eş değerini ödenmesidir

SERMAYE YARDIMLARI

- Dış borçlar
- Özel yabancı sermaye
- Hibe ve bağışlar

Girdi Yardımları

- Girdi yardımları: çeşitli ülkelere ihtiyaç duydukları girdilerin sağlanmasıyla bu ülkelerin tarımsal gelişmelerini teşvik etmek amaçlanır. Tarım alet ve makinelerinin, tohum vb girdilerin yardım olarak verilmesi

Teknik Yardımlar

- Teknik yardım: Genelde sermaye yardımları ile beraber bazen de iş birliği anlaşmaları çerçevesinde parasal bir yardım öngörülmeksizin verilir. Daha çok proje çerçevesinde, gerekli materyal ve donanıma sahip uzman kişilerin AGÜ ve GOÜ'e gönderilerek belirli bir süre konularıyla ilgili bilgi, yetenek ve deneyimlerini gittikleri ülkelerin hizmetlerinde kullanılması şeklinde olur. Bazen de AGÜ ve GOÜ stajyer, öğrenci veya teknik eleman ve yöneticilerinin yardımı veren ülkeye gönderilerek orada eğitilmeleri şeklinde olur.
- Bu yardımlar karşılıksız olduğu için karşılığında para talep edilmez.